

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
5.2. Кафедра розведення сільськогосподарських тварин і зоогігієни

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТВАРИН І ЯКОСТІ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА**

Галузь знань - 21 Ветеринарна медицина

Спеціальність - 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Освітній ступінь: доктор філософії

Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва

ВНАУ, 2018 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни: «Історичні дослідження життєдіяльності тварин і якості продукції тваринництва» для здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового (аспірантського) ступеня в галузі знань 21 Ветеринарна медицина за спеціальністю 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза. – Вінниця : ВНАУ. – 2018. - 13 с.

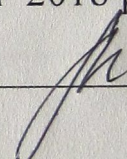
Розробили:

Яремчук О.С., д. с.-г. н., професор,

Варпіховський Р.Л., к. с.-г. н., доцент.

Робочу програма затверджено на засіданні кафедри розведення сільськогосподарських тварин і зоогігієни.

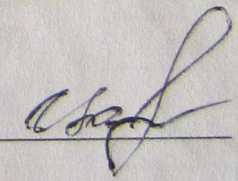
Протокол № 2 від «28» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри, доцент Г.І. Льотка

«28» 08 2018 р.

Схвалено навчально-методичною комісією факультету ТВ і ППТ

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Голова НМК факультету ТВіППТ, доцент Л. Л. Царук

«30» 08 2018 р.

© серпень, 2018 рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	21 Ветеринарна медицина	Нормативна	
Атестацій – 2	212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Курс підготовки:	
Розділів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3-й сем. аудитор – 2; 3-й сем. СРС – 6 год.	Третій освітньо-науковий ступінь (доктор філософії)	16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		88 год.	112 год.
		Індивідуальні завдання: ____ год.	
		Вид контролю:	
	ІСПИТ	ІСПИТ	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 26,6 %

для заочної форми навчання – 6,7 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: освоїти теоретично-практичну базу створення прогресивних передумов утримання сільськогосподарських тварин протягом тривалого періоду розвитку та становлення та забезпечення ветеринарно-санітарних умов для життєдіяльності живих організмів та отримання якісної продукції.

Завдання: засвоєння студентами базових понять дисципліни, вивчення факторів безпосереднього впливу на організм тварин і резистентність; науково-практичне обґрунтування нормативних значень щодо розміщення тварин у будівлі, врахування етапів розвитку науки та вплив середовища навколишнього середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти третього рівня повинен **знати:**

- теоретичні основи впливу факторів зовнішнього середовища на умови утримання та догляду тварин;
- нормативи і правила щодо вирощування тварин;
- володіти основними моделюючими принципами оптимізації галузей тваринництва та використовувати в науковій роботі та навчально-практичному середовищі, розвивати інноваційні підходи впливу на створення оптимальних умов, планування тваринницьких підприємств та їх структурні підрозділи, оптимізувати заходи з охорони природного середовища та безпеки тваринництва.

вміти:

- давати санітарно-гігієнічну оцінку умовам утримання, оптимізувати набуті знання через виробництво тваринницької продукції;
- впроваджувати в практику набуті теоретичні знання та практичні навички, впроваджувати передові технології у виробництво підвищуючи продуктивність, безпечність та якість продукції, а також запобігати забрудненню навколишнього середовища відходами тваринництва.

3. Програма навчальної дисципліни

Атестація 1. ОСНОВНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ТВАРИН

Тема 1. Предмет та завдання досліджень життєдіяльності і якості продукції тваринництва: короткі відомості із історії розвитку досліджень комфортності для тварин; профілактика захворювань тварин пов'язаних з одним із важливих факторів життєдіяльності тварин – годівлею; загальні поняття загальної гігієни та санітарії; добробут життєдіяльності тварин.

Тема 2. Ветеринарно-санітарна експертиза та стандартизація продуктів тваринництва: ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин у разі виявлення інфекційних хвороб; ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин у разі виявлення інвазійних хвороб; ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин у разі виявлення незаразних хвороб.

Тема 3. Поведінкова адаптація тварин до умов навколишнього середовища: рухова активність; живлення, дихання та терморегуляція; пошуки притулків; лікування та дотримання чистоти тіла; дослідницька поведінка та гра.

Тема 4. Селекційно-племінна робота та генетичні задатки тварин: проблема збереження генофонду порід; державні племінні книги, каталоги плідників, книги високопродуктивних тварин; організація виставок і виводок племінних тварин; основні форми племінного обліку та статистичної звітності.

Атестація 2. ОПТИМІЗАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЖИВИЙ ОРГАНІЗМ ТА ВИРОБНИЦТВО ЯКІСНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Тема 5. Фактори впливу на якість продукції від забійних тварин: теоретичні основи дозрівання м'яса забійних тварин; специфічні ознаки м'яса, які мають відхилення від нормального стану; товарознавча оцінка м'ясних туш та їх клеймування; оцінювання якості туш тварин при зберіганні з порушенням температурно-вологісного режиму.

Тема 6. Фактори впливу на якість та безпечність молока та молочних продуктів: умови отримання молока високої якості; технічні вимоги до молока незбираного; фактори впливу на склад і властивості молока.

Тема 7. Навколишнє середовище та санітарно-гігієнічне значення для харчопереробних підприємств: повітря, його фізичні властивості, гігієнічне значення для харчопереробних підприємств; гігієна опалення і освітлення на харчопереробних підприємствах; значення та гігієнічна оцінка природної і штучної вентиляції підприємства; гігієнічна оцінка якості води; Ґрунт як чинник навколишнього середовища.

Тема 8. Забезпечення епізоотичного благополуччя та безпечності харчових продуктів тваринництва: основні завдання державних органів ветеринарної медицини; система протиепізоотичних заходів у Вінницькій області; лабораторна діагностика та ветеринарно-санітарна експертиза; ідентифікація сільськогосподарських тварин; пріоритетні напрямки роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього го	у тому числі					всього го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
А-1. Основні фактори впливу на життєдіяльність тварин												
Тема 1. Предмет та завдання досліджень життєдіяльності і якості продукції тваринництва	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Тема 2. Ветеринарно-санітарна експертиза та стандартизація продуктів тваринництва	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Тема 3. Поведінкова адаптація тварин до умов навколишнього середовища	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Тема 4. Селекційно-племінна робота та генетичні задатки тварин	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Разом за А 1	60	8	8			44	60	2	2			56
А-2. Оптимізація факторів впливу на живий організм та виробництво якісної продукції тваринництва												
Тема 5. Фактори впливу на якість продукції від забійних тварин	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Тема 6. Фактори впливу на якість та безпечність молока та молочних продуктів	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Тема 7. Навколишнє середовище та санітарно-гігієнічне значення для харчопереробних підприємств	15	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Тема 8. Забезпечення епізоотичного благополуччя та безпечності харчових продуктів тваринництва	15з	2	2			11	15	0,5	0,5			14
Разом за А 2	60	8	8			44	60	2	2			56
ВСЬОГО	120	16	16			88	120	4	4			112

5. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проведення зоогігієнічного експерименту по вивченню реакції організму на дію факторів навколишнього середовища	2
2	Вивчення реакції на дію токсичних речовин при різних шляхах їх надходження в організм	2
3	Вивчення впливу факторів навколишнього середовища на функціональний стан організму тварин.	2
4	Зоогігієнічні вимоги до обладнання і техніка безпеки в зоогігієнічній лабораторії	2
Разом (А-1)		8
5	Особливості контролю якості молока у лабораторіях з виробництва молока на переробних підприємствах	2
6	Особливості контролю якості м'яса у лабораторіях переробних підприємств.	2
7	Особливості контролю якості продукції бджільництва, ставкового рибництва та птахівництва.	2
8	Особливості контролю умов обробки гною з отриманням біогазу	2
Разом (А-2)		8
РАЗОМ		16

6. Теми практичних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зоогігієнічний експеримент із вивчення реакції організму на дію факторів навколишнього середовища	0,5
2	Реакції живого організму на дію токсичних речовин при різних шляхах їх надходження.	0,5
3	Вплив факторів довкілля на функціональний стан організму тварин.	0,5
4	Санітарно-гігієнічні вимоги до роботи в зоогігієнічній лабораторії	0,5
Разом (Ч-1)		2
5	Контроль якості молока у лабораторіях	0,5
6	Контроль якості м'яса у лабораторіях переробних підприємств.	0,5
7	Контроль якості продукції бджільництва, ставкового рибництва та птахівництва.	0,5
8	Контроль умов обробки гною з отриманням біогазу.	0,5
Разом (Ч-2)		2
РАЗОМ		4

7. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Ветеринарний захист підприємств з виробництва продукції тваринництва: дезінфекція та ветеринарна санітарія; об'єкти ветеринарної дезінфекції у сільському господарстві; дезінфекція за призначенням, вимушена, профілактична та заключна; проведення дезінфекції та використання дезінфікуючих речовин; методи дезінфекції.	5
2	Оцінка і організація системи ветеринарно-санітарних заходів на підприємствах з виробництва продуктів тваринництва: зоогігієнічні проблеми, які доцільно в умовах промислового тваринництва вирощувати; обставини, які складаються на підприємствах з виробництва продукції тваринництва; заходи по недопущенню розвитку джерел інфекції та їх розповсюдження; заходи по зниженню сприятливості тварин до захворювань.	5
3	Санітарна оцінка продукції тваринництва: відбір проб молока; застосування консервантів для проб молока; органолептичні показники молока у здорових тварин;	5

	м'ясо та його оцінка; жири та їх оцінка; якісна характеристика м'яса, жирів та м'ясних продуктів.	
4	Добробут життєдіяльності тварин: свободи, які необхідні тваринам; загальна оцінка стану тварин; наука добробуту, етапи, права; захист домашніх тварин.	5
5	Забійні тварини, їх транспортування, перед забійне утримання і забій, методика огляду туш і внутрішніх органів: транспортування забійних тварин; передзабійне утримання худоби і птиці та його значення; основи технології та гігієни переробки забійних тварин; організація та методика огляду туш і внутрішніх органів.	5
6	Нормативні стандарти для виготовлення продукції з незбираного молока та забою сільськогосподарських тварин, їх переробка на підприємствах харчової промисловості.	5
7	Технічні умови каналізації молочних блоків підприємств з виробництва молока та підприємств по переробці молока.	5
8	Опалення та вентиляція приміщень у прифермських молочних блоках підприємств з виробництва молока та підприємств по переробці молока і молочних продуктів.	5
9	Технічні умови водопостачання та каналізації забійно-санітарних пунктів, цехів забою тварин підприємств з виробництва продукції тваринництва, м'ясокомбінатів малої та великої потужності.	5
10	Методика бальної оцінки параметрів мікроклімату в тваринницьких приміщеннях.	5
11	Методика виробничого контролю за станом мікроклімату в приміщеннях для тварин.	5
12	Зміни якісних показників при зберіганні, основи технології та гігієни консервування м'яса і м'ясних продуктів.	5
13	Основи технології і ветеринарно-санітарної експертизи субпродуктів, харчового жиру, крові, кишкової, ендокринної, шкірно-хутрової та технічної сировини.	5
14	Ветеринарно-санітарна експертиза м'яса диких тварин, пернатої дичини, риби і м'яса морських савців.	5
15	Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів на ринках.	5
16	Загальні положення об'єктів ветеринарної медицини.	5
17	Номенклатура об'єктів ветеринарної медицини.	4
18	Значення теплового балансу приміщень на умови утримання тварин у зимово-стійловий період	4
Разом		88

8. Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Утримання сільськогосподарських тварин.	5
2	Вміст шкідливих речовин на території тваринницьких ферм.	5
3	Вплив на організм тварин фізико-хімічних чинників.	5
4	Моціон тварин – адаптація, акліматизація та загартування.	5
5	Значення кормової бази на життєдіяльність тварин.	5
6	Вплив конструкцій будівлі на організм тварин.	5
7	Вплив технологій на організм тварин і продуктивність.	5
8	Вплив особливостей селекційно-племінної роботи на формування продуктивного стада тварин.	5
9	Утримання бджіл, виробництво меду та метеорологічний вплив на пасіку в різні періоди року.	5
10	Значення стаціонарного обладнання для птиці та тварин.	5
11	Розміщення технологічних груп тварин та дотримання технологічних і санітарно-гігієнічних нормативів.	5
12	Заходи щодо профілактичної обробки тваринницьких комплексів та ферм від джерел інфекційних захворювань.	5
13	Вибір майданчиків літнього утримання тварин і значення табірному утримання.	5
14	Поведінкові реакції та чинники групового та індивідуального утримання тварин	5
15	Значення розведення тварин та генетичні задатки	6
16	Вплив режимів дня та розпорядку технологічних процесів	6
17	Моделювання технологічних процесів та математична оцінка ефективності умов утримання та догляду	6
18	Значення теплового балансу приміщень на умови утримання тварин у зимово-стійловий період	6
19	Вплив повітря, якісного складу води, та збалансованості кормів на тварину	6
20	Вплив лікувально-профілактичних обробок на організм тварин	6
21	Сукупність технологічних, біотехнологічних та біохімічних чинників на життєдіяльність тварин	6
Разом		112

9. Методи навчання

Бесіда, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, майстер-класи.

10. Форми контролю

Опитування
Захист теми
Тестування
Перевірка конспектів
Реферативні повідомлення
Підсумкова контрольна робота.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі третього рівня (аспіранти)

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (іспит)	Сума
Атестація			
1	2	30	100
18-35	18-35		
T1-6	T7-12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Яремчук О.С., Варпіховський Р.Л. Історичні дослідження життєдіяльності і якості продукції тваринництва. Методичні вказівки для виконання практичних робіт здобувачами вищої освіти третього освітньо-наукового ступеня, із спеціальності – 212 ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза. – Вінниця : РВВ ВНАУ, 2018. – 40 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Польовий Л.В. Проектування та будівництво підприємств із виробництва і переробки продукції тваринництва. Практикум. Частина 2. / Л.В. Польовий, О.С. Яремчук, М.О. Захаренко. –Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2011. – 248 с.
2. Рубан Ю.Д. Технологія виробництва молока і яловичини. Підручник / Ю.Д. Рубан, С.Ю.Рубан. –Х.: Еспада, 2011. – 800 с.
3. Погорельни Л.В. Снижение затрат ручного труда в животноводства / Л.В.Погорельни, В.Г. Рожков, Н.П. Мечта. –К.: Урожай, 1987. – 200 с.
4. Луценко М.М. Перспективні технології виробництва молока / М.М. Луценко, В.В. Іванишин, В.І. Смоляр. –к.: ВЦ «Академія», 2006. – 192 с.
5. Демчук М.В. Загальна ветеринарна профілактика / М.В. Демчук, О.В. Козенко, О.Г. Богачук та ін. –Львів: СПОЛОМ, 2012. – 360 с.
6. Кулик М.Ф. Енерговіддача кормів різних технології виробництву / М.Ф. Кулик, М.М. Пономаренко, М.Ф. Дудко. – К.: Урожай, 1991. – 208 с.
7. Демчук М.В. Гігієна тварин : Підручник / М.В. Демчук, М.В. Чорний, М.О. Захаренко, М.П. Високос. – Харків: Еспада, 2006. – 520 с.
8. Гинзбург А.Г. Ветеринарно-профилактическое мероприятие / А.Г. Гинзбург. –М.: Знание, 1982. – 64 с.
9. Польова О.Л. Розвиток інноваційних процесів у галузі скотарства: Монографія / О.Л. Польова. – Вінниця: ПП ТД «Едельвейс і К», 2014. – 384 с.
10. Березівський П.С. Організація виробництва в аграрних формуваннях / П.С. Березівський, Н.И. Михайліна. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 560 с.
11. Польовий Л.В. Підвищення енергоощадності виробництва молока шляхом зменшення затрат праці / Л.В. Польовий, О.Л. Польова, Г.В. Ташлицька // Збірник наукових праць ВНАУ, 2013. – Вип. 5.(45). – С. 95-98.

Допоміжна

1. Брук Ф. Добробут сільськогосподарських тварин при інтенсивних технологічних і безприв'язних (екологічно чистих) систем утримання / Ф. Брук // Науковий вісник ЛДАВМ ім. С.З. Гжицького. – Львів, 2002. – Т.4(2). Ч.5. – С. 92-100.

2. Кальбушевські Т. Роль гігієни в забезпеченні добробуту стану тварин / Т. Кальбушевські, А. Фабіркевич та ін. // Науковий вісник Львівської державної академії ветеринарної медицини. – Львів, 1999. – Вип.3.Ч.1. – С. 133-134.
3. Польова О.Л. Ефективність енергоощадного утримання тварин. Монографія / О.Л. Польова. – Житомир: ПП, Руть. – 156 с.
4. Польова О.Л. концептуальні підходи до комфортного утримання тварин як одного із чинників енергоощадного виробництва продукції тваринництва / О.Л. Польова // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць, - Вип. 257, Т.5. – С. 1147-1154.
5. Польова О.Л. Вплив витрат кормів та праці на молочну продуктивність корів за різних технологічних рішень / О.Л. Польова // Вісник Львівського НАУ, Економіка АПК. – Львів, 2013. -№17(2) – С.392-397.
6. Полевая Е.Л. Особенности формирования рентабельности продукции скотоводства / Е.Л. Полевая // Междунар.наук. журнал «Прогрес». – Тбилиси; 2014. -№ 3-4. –С.97-100.
7. Бовсуновський В.В. Ефективність виробництва і використання кормів у молочному скотарстві / В.В. Бовсуновський // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. Вип.84. –Харків: ХНТУСГ. -2009. –С.93-98.
8. Польовий Л.В. Підвищення енергоощадності виробництва молока шляхом зменшення затрат праці / Л.В. Польовий, О.Л. Польова, Г.В. Ташлицька // Збірник наукових праць ВНАУ, 2013. – Вип.5.(45). –С.95-98.
9. Богачик О.Г. Аналіз відмінностей у законодавстві України та Європейського Союзу по добробуту продуктивних тварин / О.Г. Богачик // Матеріали міжнародної наукової конференції. –Біла Церква, 2015. –С.4-40.
10. Мельниченко О.П. Порівняльний аналіз законодавства України та Європейського Союзу щодо добробуту продуктивних тварин / О.П. Мельниченко // Матеріали міжнародної наукової конференції. –Біла Церква, 2015. –С.41-44.
11. Ставецька Р.В. Вплив селекційно-генетичних факторів на добробут продуктивних тварин / Р.В. Ставецька // Матеріали міжнародної наукової конференції. – Біла Церква, 2015. –С.51-61.
12. Кучерук М.Д. Добробут продуктивних тварин як чинник успішного ведення органічного фермерства / М.Д. Кучерук, Д.А. Засєкін // Матеріали міжнародної наукової конференції. –Біла Церква, 2015. –С.61-64.

14. Інформаційні ресурси

1. Презентації лекційного курсу (персональний кабінет викладача);
2. Тестові завдання (внутрішній сайт ВНАУ – Електронна система Сократ);
3. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ – Електронна система Сократ).